

## Standarta Eirobarometrs 94

Nacionālais ziņojums

Sabiedriskā doma Eiropas Savienībā



Latvija

Ziema 2020-2021

Pētījumu pasūtītis un tā tapšanu koordinējis Eiropas Komisijas Komunikācijas ģenerāldirektorāts.

Šis ziņojums tapis Eiropas Komisijas pārstāvniecībai Latvijā.

Šis dokuments nepauž Eiropas Komisijas viedokli.  
Tā interpretācija un viedokļi ir vienīgi autoru ziņā.

Standarta Eirobarometrs 94 – Vilnis EB94.3 – Kantar

# Standarta Eiropbarometrs 94

Nacionālais ziņojums

SABIEDRISKĀ DOMA EIROPAS SAVIENĪBĀ

LATVIJA



<https://europa.eu/eurobarometer>

Pētījumu pasūtītis un tā tapšanu koordinējis Eiropas Komisijas Komunikācijas ģenerāldirektorāts.

Šis ziņojums tapis Eiropas Komisijas pārstāvniecībai Latvijā

## SATURA RĀDĪTĀJS

<b>IEVADS</b> .....	<b>2</b>
<b>ESOŠĀS SITUĀCIJAS VĒRTĒJUMS EIROPAS SAVIENĪBĀ UN LATVIJĀ</b> .....	<b>3</b>
Iedzīvotāju kopējais noskaņojums .....	3
Svarīgākās problēmas valstī un personīgi .....	5
Iedzīvotāju informētība par Eiropas Savienību un tās institūcijām .....	7
<b>EIROPAS SAVIENĪBA UN TĀS PRIORITĀTES</b> .....	<b>8</b>
Eiropas Savienības kopējais vērtējums .....	8
Eiropas Savienības loma svarīgāko jautājumu risināšanā.....	8
Eiropas Savienības nākotnes prioritātes .....	10
<b>KOPSAVILKUMS</b> .....	<b>11</b>

## IEVADS

Eirobarometra 94 aptauja Latvijā notika no 2021. gada 12. februāra līdz 18. martam, un tās laikā tika aptaujāti 1037 Latvijas pilsoņi vecumā no 15 gadiem. Aptauju Latvijā veica vadošā pētījumu un konsultāciju kompānija "Kantar". "Eirobarometrs 94" ir trīsdesmit ceturtā "Eurobarometer Standard" aptauja, kopš Latvija ir kļuvusi par Eiropas Savienības (turpmāk tekstā – ES) dalībvalsti. "Eurobarometer Standard" pētījums tiek veikts divas reizes gadā, un šīs aptaujas ietvaros tiek sekots līdzi pilsoņu viedoklim par dažādiem ES un tās dalībvalstu aktuāliem jautājumiem.

Valstīs, kur Koronavīrusa pandēmijas ietekmē tas bija iespējams, intervijas tika veiktas klātienē cilvēku mājās vai pie viņu mājām un attiecīgajā valsts valodā. Visās valstīs, kur klātienē intervēšana bija iespējama, tika izmantota CAPI (datorizēta tiešā intervija) metode. Savukārt Apvienotajā Karalistē, Beļģijā, Čehijā, Dānijā, Igaunijā, Islandē, Īrijā, Latvijā, Lietuvā, Luksemburgā, Portugālē, Slovēnijā, Somijā, Norvēģijā un Šveicē intervijas klātienē nebija iespējamas. Tādēļ visas intervijas tika veiktas tiešsaistē, izmantojot datorizēto tiešsaistes interviju (CAWI) metodi<sup>1</sup>.

Koronavīrusa pandēmija viennozīmīgi bija 2020. gada centrālais notikums gan Latvijā, gan visā pasaulē. Martā Pasaules Veselības organizācija COVID-19 pasludināja par pandēmiju, kā rezultātā arī Latvijā tika izsludināta ārkārtējā situācija un ieviesti dažādi ierobežojumi pandēmijas izplatības mazināšanai.

Nepārprotami svarīgākie 2020. gada iekšpolitikas notikumi Latvijā bija Rīgas domes ārkārtas vēlēšanas, kā rezultātā galvaspilsētas vadība, kas ilggadēji bija partijas "Saskaņa" pārraudzībā, nonāca jaunievēlēto partiju koalīcijas rokās un Mārtiņa Staķa (pārstāv partiju "Kustība Par!" un politisko apvienību "Attīstībai/Par!") vadībā.

2020. gadā kopumā dažādas aktuālas tēmas pasaulē raisīja sabiedrības diskusijas arī Latvijā:

- Džordža Floida nāve izraisīja plašus protestus daudzās ASV pilsētās.
- Krievijas vēlētāji atbalstīja Konstitūcijas grozījumus, kas pašreizējam prezidentam Vladimiram Putinam ļauj kandidēt vēl divus termiņus.
- Baltkrievijā notika prezidenta vēlēšanas, kurās esošais prezidents Aleksandrs Lukašenko oficiāli tika atzīts par ievēlētu; tā kā vēlēšanās notika masveida pārkāpumi un varas iestādes tos neņēma vērā, valstī sākās protesti, kas tika brutāli apspiesti.
- Krievijas opozīcijas politiķim Aleksejam Navaļņijam lidojumā no Tomskas uz Maskavu kļuva slikti, tādēļ lidmašīna veica ārkārtas nosēšanos Omskā; vēlāk viņam tika konstatēta saindēšanās.
- Kalnu Karabahā (Arcahā) sākās augstas intensitātes militārs konflikts starp armēņu un Azerbaidžānas spēkiem.
- ASV oficiāli izstājās no Parīzes nolīguma par klimata pārmaiņām un no Atvērto debesu līguma, kas paredz katrai no dalībvalstīm veikt militārās novērošanas (tai skaitā fotografēšanas) lidojumus pār citu dalībvalstu teritorijām. Līguma mērķis ir padarīt informāciju par valstu bruņotajiem spēkiem, militārajām aktivitātēm un objektiem pēc iespējas caurskatāmāku un katrai valstij pieejamāku.

Gada nozīmīgāko ārpolitikas jautājumu redzeslokā arvien bija ASV prezidenta Donalda Trampa īstenotā politika pasaulē un ASV prezidenta vēlēšanas, pēc kurām ASV prezidenta amatā stājās Džo Baidens, un Brexit jeb Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības, un Krievijas īstenotā politika kopumā.

<sup>1</sup> Lai iegūtu sīkāku informāciju par metodi, lūdzu, skatiet sadaļu "Tehniskās specifikācijas" Standarta Eirobarometra pirmo rezultātu ziņojumā.

## ESOŠĀS SITUĀCIJAS VĒRTĒJUMS EIROPAS SAVIENĪBĀ UN LATVIJĀ

### *Iedzīvotāju kopējais noskaņojums*

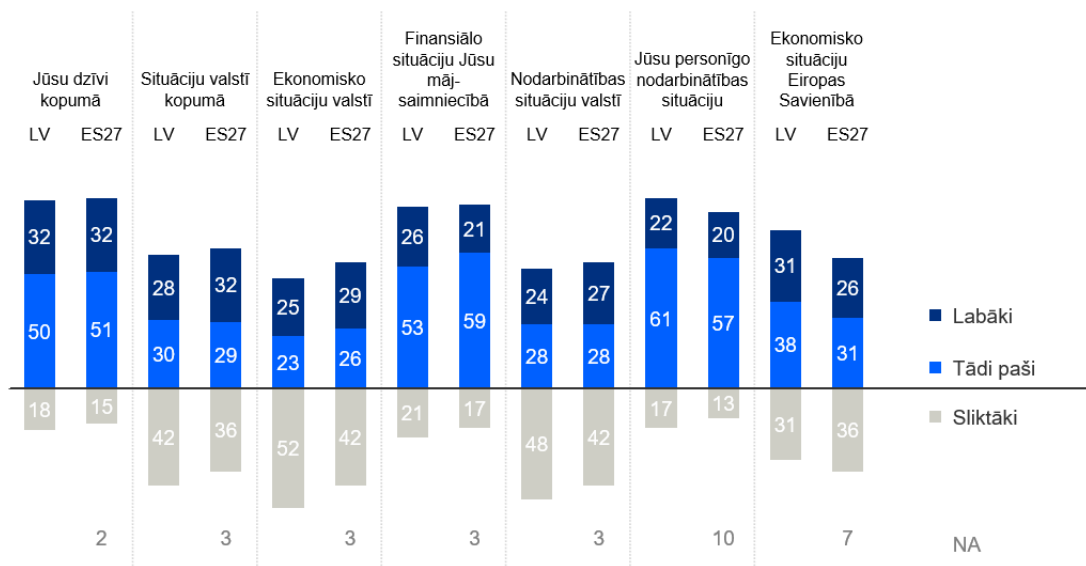
Teju vairākums jeb **69% Latvijas Republikas pilsoņu ir kopumā apmierināti ar savu dzīvi** (7% ir norādījuši, ka ir ļoti apmierināti, 62% – ka ir diezgan apmierināti). Taču kopš 2020. gada rudens iedzīvotāju apmierinātības līmenis ar dzīvi kopumā ir būtiski samazinājies (-8 PP, no 77% uz 69%). **Šāds apmierinātības līmenis ir zemāks nekā vidēji ES** – absolūtais vairākums jeb 79% ES dalībvalstu (ES27) pilsoņu kopumā ir ar savu dzīvi apmierināti (19% ir norādījuši, ka ir ļoti apmierināti, 60% – ka ir diezgan apmierināti). Taču arī ES27 pilsoņu apmierinātība ar dzīvi kopumā pēdējā gada laikā ir samazinājusies (-5 PP, no 84% uz 79%). Salīdzinājumam, 71% Lietuvas un 78% Igaunijas pilsoņu 2021. gada sākumā ir bijuši apmierināti ar savu dzīvi kopumā. **Salīdzinoši ar dzīvi visapmierinātākie ir Nīderlandes (94%), Dānijas (93%), Islandes (92%), Zviedrijas (91%) un Šveices (91%) pilsoņi.** Savukārt salīdzinoši zemākā apmierinātība ar dzīvi ir Grieķijā (48%) un Bulgārijā (43%).

Lūgti novērtēt situāciju dažādās jomās, **Latvijas pilsoņi, kā kopumā labu, ir novērtējuši personīgo nodarbinātības situāciju (69%), finansiālo situāciju savā mājāsaimniecībā (78%) un Eiropas ekonomisko situāciju (53%).** Kā kopumā sliktu, Latvijas pilsoņi ir novērtējuši nodarbinātības situāciju Latvijā (81%), Latvijas ekonomisko situāciju (80%), situāciju Latvijā kopumā (66%) un sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu (66%).

Eiropieši, kā kopumā labu, ir novērtējuši finansiālo situāciju mājāsaimniecībā (68%) un personīgo nodarbinātības situāciju (58%). Kā kopumā sliktu, eiropieši ir novērtējuši nodarbinātības (70%) un ekonomisko situāciju savās valstīs (68%), Eiropas ekonomisko situāciju (60%) un sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu viņu valstīs (51%).

Pēdējā pusgada laikā ir būtiski mainījušās Latvijas pilsoņu prognozes par savu dzīvi kopumā turpmākajos divpadsmit mēnešos: **32% Latvijas pilsoņu domā, ka dzīve kopumā būs labāka (-1 PP), 18% pilsoņu domā, ka dzīve kopumā būs sliktāka (+12 PP), savukārt 50% pilsoņu domā, ka dzīve kopumā būs tāda pati (-8 PP).** Tajā pat laikā arī visu ES pilsoņu vidū kopš 2020. gada rudens situācija šajā jomā ir būtiski mainījusies, un 32% domā, ka dzīve kopumā turpmākajos divpadsmit mēnešos būs labāka (+7 PP), 15% domā, ka tā būs sliktāka, savukārt 51% ES pilsoņu domā, ka viņu dzīve kopumā turpmākajos divpadsmit mēnešos būs tāda pati (-6 PP).

## Un kādas ir Jūsu gaidas saistībā ar nākamajiem divpadsmit mēnešiem? Vai nākamie divpadsmit mēneši būs labāki, sliktāki vai tādi paši, runājot par ...?



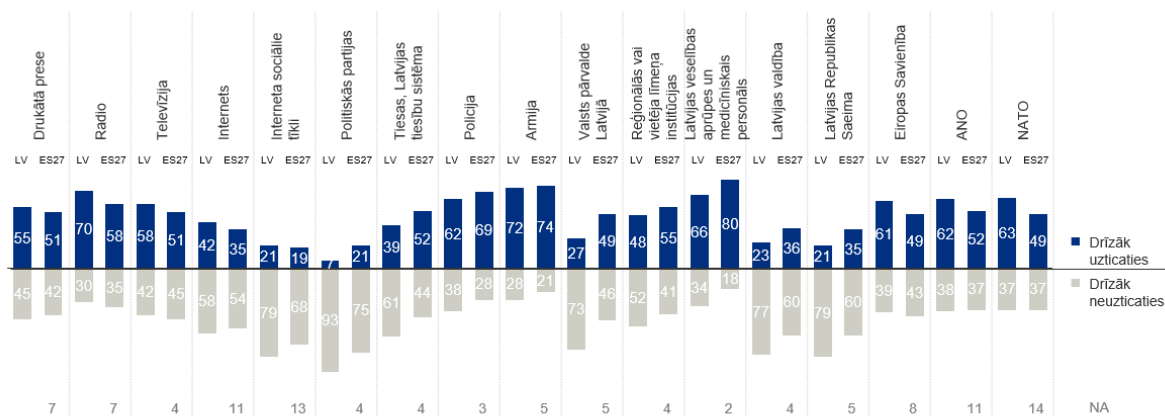
Bāze: LV, n=1 037; ES27, n=27 409

Kopš 2020. gada rudens ir būtiski mainījušās gan Latvijas, gan ES pilsoņu prognozes turpmākajiem divpadsmit mēnešiem attiecībā uz situāciju valstīs kopumā, ekonomisko situāciju valstīs, finansiālo situāciju māj-saimniecībā, nodarbinātības situāciju valstīs, personīgo nodarbinātību un ekonomisko situāciju Eiropas Savienībā. Šajos aspektos Latvijas pilsoņi kļuvuši pesimistiskāki, savukārt eiropieši – optimistiskāki. Būtiski pieaudzis to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri uzskata, ka turpmākajos divpadsmit mēnešos situācija šajās jomās pasliktināsies: **42% Latvijas pilsoņu uzskata, ka situācija Latvijā kopumā turpmākajos divpadsmit mēnešos pasliktināsies** (+21 PP kopš 2020. gada rudens), 52% – ekonomiskā situācija Latvijā pasliktināsies (+23 PP), 21% – finansiālā situācija māj-saimniecībā pasliktināsies (+14 PP), 48% – nodarbinātības situācija Latvijā pasliktināsies (+23 PP), 17% – personīgā nodarbinātības situācija pasliktināsies (+12 PP) un 31% – ekonomiskā situācija ES pasliktināsies (+12 PP).

**Pēdējā pusgada laikā ir būtiski mainījies Latvijas pilsoņu vērtējums par lietu virzību Latvijā: 64% Latvijas pilsoņu uzskata, ka lietas Latvijā virzās nepareizā virzienā** (+16 PP, no 47% uz 64%), savukārt aptuveni trešā daļa jeb 37% uzskata, ka lietas Latvijā virzās pareizā virzienā. Savukārt eiropiešu vidū šajā jomā vērojama stabilitāte. Tāpat kā 2020. gada rudenī, arī 2021. gada sākumā aptuveni trešā daļa jeb 36% eiropiešu uzskata, ka lietas viņu valstīs virzās pareizā virzienā, un 54% pauž viedokli, ka lietas viņu valstīs virzās nepareizā virzienā. Latvijas pilsoņu un eiropiešu vērtējums par lietu virzību ES un Amerikas Savienotajās Valstīs (ASV) šajā pat periodā arī ir piedzīvojis būtiskas izmaiņas: 64% Latvijas pilsoņu (+20 PP, no 44% uz 64%) un 42% eiropiešu (+10 PP, no 32% uz 42%) uzskata, ka lietas ES virzās pareizā virzienā, turpretī aptuveni trešā daļa jeb 36% Latvijas pilsoņu un 43% eiropiešu uzskata, ka lietas ES virzās nepareizā virzienā; 52% Latvijas pilsoņu (+39 PP, no 13% uz 52%) un 42% eiropiešu (+31 PP, no 11% uz 42%) uzskata, ka lietas ASV virzās pareizā virzienā, turpretī aptuveni puse jeb 48% Latvijas pilsoņu un 39% eiropiešu uzskata, ka lietas ASV virzās nepareizā virzienā.

Kopš 2020. gada rudens ir vērojamas būtiskas izmaiņas Latvijas pilsoņu uzticēšanās līmenī medijiem. 2021. gada sākumā būtiski pieaudzis to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri uzticas drukātajai presei (+7 PP, no 48% uz 55%), kā arī **būtiski pieaudzis to iedzīvotāju īpatsvars, kuri neuzticas radio** (+7 PP, no 23% uz 30%), **televīzijai** (+10 PP, no 32% uz 42%), **internetam** (+12 PP, no 46% uz 58%) un **interneta sociālajiem tīkliem** (+23 PP, no 56% uz 79%).

**Par katru no šiem medijiem un institūcijām sakiet, lūdzu, vai Jūs tiem drīzāk uzticaties vai drīzāk neuzticaties?**



Bāze: LV, n=1 037; ES27, n=27 409

Pēdējā pusgada laikā ir novērojamas būtiskas izmaiņas Latvijas pilsoņu sniegtajam uzticības novērtējumam dažādām nacionāla mēroga institūcijām. **2021. gada sākumā politiskajām partijām uzticas 7% Latvijas pilsoņu.** Pilsoņu uzticēšanās politiskajām partijām kaimiņvalstīs ir būtiski augstāka – 18% Igaunijas un 15% Lietuvas pilsoņu uzticas savām politiskajām partijām. 39% Latvijas pilsoņu uzticas tiesai/ Latvijas tiesu sistēmai, 62% uzticas policijai, 72% uzticas armijai, ceturtdaļa jeb 27% uzticas valsts pārvaldei Latvijā, aptuveni puse jeb 48% uzticas reģionālā vai vietēja līmeņa institūcijām, 23% – Latvijas valdībai, piektā daļa jeb 21% uzticas Latvijas Republikas Saeimai, 61% Latvijas pilsoņu uzticas Eiropas Savienībai un 62% – Apvienoto Nāciju Organizācijai. Kopš 2020. gada rudens ir būtiski mainījusies Latvijas pilsoņu apmierinātība ar to, kā demokrātija darbojas Latvijā. **2021. gada sākumā ar to, kā demokrātija darbojas Latvijā kopumā, ir apmierināti 45% Latvijas pilsoņu (-14 PP, no 59% rudenī uz 45% 2021. gada sākumā),** un apmierināti ar to, kā demokrātija darbojas ES – 62% Latvijas pilsoņu. Savukārt eiropiešu apmierinātība ar to, kā demokrātija darbojas ES, ir būtiski samazinājusies – kopumā puse jeb 52% eiropiešu ar to ir apmierināti (-3 PP, no 55% uz 52%). Savukārt eiropiešu apmierinātība ar to, kā demokrātija darbojas viņu valstīs, ir būtiski samazinājusies – šogad kopumā 55% eiropiešu ar to ir apmierināti (-3 PP, no 58% uz 53%), bet apmierinātības līmenī ar to, kā demokrātija darbojas ES, eiropiešu vērtējumā vērojama stabilitāte – kā 2020. gada rudenī, tā arī 2021. gada sākumā 53% eiropiešu ar to ir apmierināti.

**Svarīgākās problēmas valstī un personīgi**

Kopš 2020. gada rudens ir novērojamas izmaiņas pilsoņu priekšstatos par svarīgākajām problēmām valstī. Latvijas pilsoņi arī 2021. gada sākumā kā vissvarīgāko problēmu valstī ir norādījuši veselības aprūpi (49%), kā otru svarīgāko problēmu valstī norādot ekonomisko situāciju (42%). Turklāt būtiski pieaudzis to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri uzskata, ka šīs divas ir galvenās problēmas, ar ko saskaras Latvija (veselības aprūpe +17 PP, no 32% uz 49%; ekonomiskā situācija Latvijā +14 PP, no 28% uz 42%). Līdzīgi par savu valstu problēmām domā eiropieši, kā svarīgākās problēmas valstī nosaucot veselības aprūpi (44%, +13 PP pieaugums kopš 2020. gada rudens) un ekonomisko situāciju (33%).

Kā salīdzinoši svarīgas problēmas Latvijā ir norādītas: izglītības sistēma (24%), nodokļu sistēma (22%) un bezdarbs (22%).

**Salīdzinot ar 2020. gada rudeni, būtiski pieaudzis to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri uzskata, ka valsts svarīgākā problēma ir valsts parāds (+3 PP, no 7% uz 10%) un izglītības sistēma (+10 PP, no 14% uz 24%).** Savukārt būtiski samazinājies pilsoņu īpatsvars, kuri kā valstij svarīgas problēmas nosauc pensijas (-12 PP, no 18% uz 6%) un mājokļa jautājumu (-2 PP, no 4% uz 2%).

Eiropieši kopumā kā savām valstīm svarīgas problēmas ir norādījuši bezdarbu (25%), kā arī cenu pieaugumu/ inflāciju/ dzīves dārdzību (16%).

Kā būtiskākās problēmas, ar ko personīgi saskaras Latvijas pilsoņi, tiek nosauktas: cenu pieaugums/ inflācija/ dzīves dārdzība (33%) un veselības aprūpe (31%). Arī eiropieši kā svarīgāko problēmu, ar ko saskaras personīgā līmenī, nosauc veselības aprūpi (32%) un cenu pieaugumu/ inflāciju/ dzīves dārdzību (27%).

**Kopš 2020. gada rudens ir būtiski pieaudzis to Latvijas iedzīvotāju īpatsvars, kuri kā svarīgāko problēmu, ar kuru saskaras personīgi, norāda: ekonomisko situāciju (+7 PP, no 16% uz 23%), finanšu situāciju mājāsaimniecībā (+33 PP, no 11% uz 14%), veselības aprūpi (+4 PP, no 27% uz 31%), izglītības sistēmu (+7 PP, no 12% uz 19%) un dzīves apstākļus (+8 PP, no 7% uz 15%).**

Savukārt būtiski retāk kā svarīgāko problēmu, ar kuru saskaras personīgi, Latvijas pilsoņi norāda bezdarbu (-3 PP, no 10% uz 7%) un pensijas (-7 PP, no 15% uz 8%).

**Lūgti norādīt savu piederības sajūtu dažādām vietām, absolūtais vairākums Latvijas pilsoņu visizteiktāk izjūt piederību Latvijai (87%), savai pilsētai/ ciemam (86%) un Eiropai kopumā (82%).** Vairākums Latvijas pilsoņu izjūt piederību arī Eiropas Savienībai (74%). Līdzīgi arī eiropieši kopumā izjūt visizteiktāko piederību savai valstij (92%) un savai pilsētai/ ciemam (89%). Kopš 2020. gada rudens ir būtiski pieaudzis to eiropiešu īpatsvars, kuri salīdzinoši biežāk ir norādījuši, ka jūtas piederīgi ES (+5 PP, no 55% uz 60%) un Eiropai kopumā (+4 PP, 65% uz 69%).

Kopš 2020. gada rudens būtiski ir samazinājies to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri apgalvo, ka jūtas piederīgi savai pilsētai/ ciemam (-6 PP, no 92% uz 86%), un ir samazinājies arī to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri apgalvo, ka jūtas piederīgi Latvijai (-5 PP, no 92% uz 87%). **Turpretim ir pieaudzis to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri apgalvo, ka jūtas piederīgi Eiropai kopumā (+4 PP, no 78% uz 82%).**

Aicināti paust savu viedokli par dažādiem apgalvojumiem, kas saistīti ar ES pilsoņu tiesībām, **vairākums jeb 76% Latvijas pilsoņu piekrīt apgalvojumam, ka viņi jūtas kā ES pilsoņi.** Nedaudz vairāk nekā puse jeb 58% Latvijas pilsoņu piekrīt apgalvojumam, ka viņi zina savas ES pilsoņa tiesības, un absolūtais vairākums jeb 86% piekrīt apgalvojumam, ka viņi vēlētos vairāk uzzināt par savām ES pilsoņa tiesībām. Līdzīgs ir arī eiropiešu vērtējums šajos jautājumos: vairākums jeb 74% eiropiešu piekrīt apgalvojumam, ka jūtas kā ES pilsoņi, 61% piekrīt apgalvojumam, ka zina savas ES pilsoņa tiesības, un 72% piekrīt apgalvojumam, ka vēlētos vairāk uzzināt par savām ES pilsoņa tiesībām. Kopš 2020. gada rudens būtiski pieaudzis to eiropiešu īpatsvars, kuri salīdzinoši biežāk ir norādījuši, ka jūtas kā ES pilsoņi (+4 PP, no 70% uz 74%), zina savas pilsoņa tiesības (+4 PP, no 57% uz 61%) un vēlas uzzināt vairāk par savām ES tiesībām (+4 PP, no 68% uz 72%). Savukārt ir pieaudzis to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri salīdzinoši biežāk ir norādījuši, ka nezina savas ES pilsoņa tiesības (+5 PP, no 37% uz 42%), un pieaudzis to iedzīvotāju īpatsvars, kuri salīdzinoši biežāk norāda, ka viņi vēlētos vairāk uzzināt par savām ES pilsoņa tiesībām (+18 PP, no 68% uz 86%). Šajā periodā pieaudzis gan Latvijas pilsoņu, gan eiropiešu īpatsvars, kuri salīdzinoši biežāk ir norādījuši, ka vēlas vairāk uzzināt par savām ES pilsoņa tiesībām (attiecīgi +18 PP, no 68% uz 86% un +4 PP, no 68% uz 72%).

Kopš 2020. gada rudens ir būtiski mainījies gan Latvijas pilsoņu, gan eiropiešu vērtējums uzticībai ES nākotnē pieņemto lēmumu pareizībai, domājot par ES reaģēšanu uz Covid-19 pandēmiju. **2021. gada sākumā 61% Latvijas pilsoņu un 59% eiropiešu norādīja, ka tic, ka ES nākotnē pieņems pareizus lēmumus, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju.** Latvijas pilsoņu vērtējums šajā jautājumā atbilst eiropiešu vērtējumam kopumā. Pēdējā pusgada laikā būtiski samazinājies to Latvijas pilsoņu un eiropiešu īpatsvars, kuri tam tic (attiecīgi -10 PP, no 71% uz 61% un -3 PP, no 62% uz 59%).



**Lūgti paust savu viedokli par Eiropas Savienības lomu Covid-19 vakcīnu pieejamības nodrošināšanai Latvijā, absolūtais vairākums jeb 81% Latvijas pilsoņu ir norādījuši, ka ES ir svarīga loma šajā procesā, kamēr eiropiešu vērtējums ir būtiski zemāks – 69% eiropiešu uzskata, ka ES ir svarīga loma, lai nodrošinātu Covid-19 vakcīnu pieejamību valstīs.**

### ***Iedzīvotāju informētība par Eiropas Savienību un tās institūcijām***

**Kopš 2020. gada rudens Latvijas pilsoņi ir kļuvuši kritiskāki vērtējumā par Latvijas iedzīvotāju informētību par Eiropas jautājumiem:** 2021. gada sākumā vien katrs ceturtais (25%) uzskata, ka Latvijas iedzīvotāji kopumā ir informēti par Eiropas jautājumiem (-8 PP, no 33% uz 25%), kamēr eiropiešu vērtējums šajā jomā ir būtiski augstāks (30%) un saglabājis stabilitāti. Savukārt trešā daļa (34%) Latvijas pilsoņu norāda, ka personīgi ir informēti par Eiropas jautājumiem, bet arī šajā jautājumā kopš 2020. gada rudens vērojama līdzīga tendence (-8 PP, no 42% uz 34%). Šis rezultāts ir būtiski zemāks nekā Eiropā kopumā, kur 40% eiropiešu uzskata, ka par Eiropas jautājumiem ir personīgi informēti.

Kopš 2020. gada rudens ir mainījusies Latvijas pilsoņu informētība par ES un tās institūcijām: absolūtais vairākums Latvijas pilsoņu atzīst, ka ir dzirdējuši par Eiropas Parlamentu (95%), Eiropas Komisiju (90%) un Eiropas Centrālo banku (88%), vairākums ir dzirdējuši par Eiropadomi (76%). Būtiski samazinājies to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri ir dzirdējuši par Eiropas Parlamentu (-4 PP, no 99% uz 95%), savukārt pieaudzis pilsoņu informētības līmenis par Eiropas Komisiju (+6 PP, no 84% uz 90%), Eiropas Centrālo banku (+6 PP, no 82% uz 88%) un Eiropadomi (+5 PP, no 71% uz 76%).

**2021. gada sākumā Latvijas pilsoņu informētība par Eiropas Savienības institūcijām (Eiropas Parlaments, Eiropas Komisija un Eiropas Centrālā banka) pārsniedz eiropiešu vidējo informētības līmeni par šīm institūcijām.**

**Latvijas pilsoņu uzticēšanās ES institūcijām kopš 2020. gada rudens ir būtiski pieaugusi.** 2021. gada sākumā nedaudz vairāk nekā puse jeb 60% Latvijas pilsoņu atzīst, ka uzticas Eiropas Parlamentam (+9 PP), 61% uzticas Eiropas Komisijai (+13 PP), vairākums jeb 71% – uzticas Eiropas Centrālajai bankai (+2 PP) un 52% – Eiropadomei (+8 PP).

Puse jeb 50% eiropiešu ir norādījuši, ka uzticas Eiropas Parlamentam, 47% uzticas Eiropas Komisijai, 47% uzticas Eiropas Centrālajai bankai, 45% – Eiropadomei, kas ir ievērojami zemāki uzticēšanās šīm institūcijām rādītāji nekā Latvijā.

## EIROPAS SAVIENĪBA UN TĀS PRIORITĀTES

### *Eiropas Savienības kopējais vērtējums*

**Kopumā 53% Latvijas pilsoņu un 46% ES dalībvalstu pilsoņu ir pozitīvs priekšstats par Eiropas Savienību. Šis rādītājs, salīdzinot ar 2020. gada rudeni, ir būtiski pieaudzis: Latvijas pilsoņu vidū +10 PP (no 43% uz 53%), ES dalībvalstu pilsoņu vidū +6 PP (no 40% uz 46%).** Tomēr ir būtiski pieaudzis arī to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuriem ir negatīvs priekšstats par ES (+5 PP, no 8% uz 13%) savukārt to ES pilsoņu īpatsvars, kuriem ir negatīvs priekšstats par ES, ir būtiski samazinājies (-4 PP, no 19% uz 15%).

Lūgti paust savu attieksmi pret dažādiem ar ES un tās darbību saistītiem aspektiem, lielākā daļa (67%) Latvijas pilsoņu **ir norādījuši, ka saprot, kā darbojas Eiropas Savienība.** Kopumā lielākā daļa (61%) Latvijas pilsoņu **piekrīt tam, ka vajadzētu pieņemt vairāk lēmumu ES līmenī.** Salīdzinot ar 2020. gada rudeni, 2021. gada sākumā ir būtiski pieaudzis to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri **nepiekrīt apgalvojumam, ka Latvijas nākotne būtu labāka, ja tā nebūtu ES dalībvalsts** (+9 PP, no 67% uz 76%).

**Līdzīgi arī lielākā daļa ES pilsoņu ir norādījuši, ka saprot, kā darbojas Eiropas Savienība** (63%, +3 PP, rādītājs ir būtiski pieaudzis), kā arī 59% eiropiešu piekrīt tam, ka **vajadzētu pieņemt vairāk lēmumu ES līmenī.**

**Lielākā daļa (66%) ES pilsoņu nepiekrīt, ka viņu valsts nākotne būtu labāka, ja tā nebūtu ES dalībvalsts.**

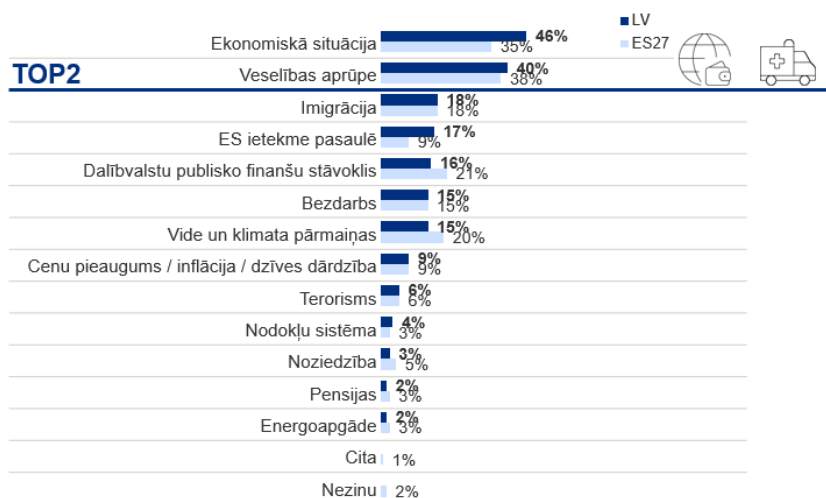
**Runājot par pozitīvāko, ko devusi ES, Latvijas iedzīvotāji visbiežāk ir norādījuši brīvu cilvēku, preču un pakalpojumu kustību ES teritorijā (65%).** Kā citas pozitīvas lietas, ko ir devusi ES, Latvijas pilsoņi salīdzinoši biežāk ir norādījuši **mieru ES dalībvalstu starpā (36%) un eiro (34%).** Salīdzinoši retāk kā pozitīvas lietas, kuras ir devusi ES, Latvijas pilsoņi ir norādījuši **mācību/ studiju apmaiņas programmas** (piemēram, ERASMUS) (31%), kam seko sociālās labklājības (veselības aprūpe, izglītība, pensijas) līmenis ES (28%), ES ekonomikas spēks (26%), ES politiskā un diplomātiskā ietekme uz pārējo pasauli (20%), solidaritāte starp ES dalībvalstīm (15%), kā arī kopējā lauksaimniecības politika (8%).

**Tāpat kā Latvijas pilsoņi, arī eiropieši, runājot par pozitīvāko, ko devusi ES, visbiežāk ir norādījuši brīvu cilvēku, preču un pakalpojumu kustību ES teritorijā (54%) kam seko miers ES dalībvalstu vidū (52%).** Kā citas pozitīvas lietas, ko ir devusi ES, ceturtā daļa (25%) eiropiešu ir norādījuši solidaritāti starp ES dalībvalstīm, kam seko eiro (24%), sociālās labklājības (veselības aprūpe, izglītība, pensijas) līmenis ES (24%), ES ekonomikas spēks (23%), mācību/ studiju apmaiņas programmas (piemēram, ERASMUS) (19%), kā arī kopējo lauksaimniecības politika (11%).

### *Eiropas Savienības loma svarīgāko jautājumu risināšanā*

**Vissvarīgākās problēmas, ar kurām šobrīd saskaras ES, ir ekonomiskā situācija (LV – 46%, ES27 – 35%) un veselības aprūpe (LV – 40%, ES27 – 38%),** uzskata gan Latvijas, gan ES dalībvalstu pilsoņi. Šīm problēmām, pēc Latvijas pilsoņu domām, seko **imigrācija (LV – 18%), ES ietekme pasaulē (LV – 17%), dalībvalstu publisko finanšu stāvoklis (LV – 16%), bezdarbs, kā arī vide un klimata pārmaiņas (LV – 15%).** ES pilsoņi svarīguma ziņā secīgi ierindo dalībvalstu publisko finanšu stāvokli (ES27 – 21%), vidi un klimata pārmaiņas (ES27 – 20%), imigrāciju (ES27 – 18%), kā arī bezdarbu (ES27 – 15%).

## Svarīgākās problēmas, ar kurām šobrīd saskaras Eiropas Savienība



Bāze: LV, n=1 037; ES27, n=27 409

**Gan Latvijas gan ES pilsoņi, kā divas vissvarīgākās problēmas, ar kurām šobrīd saskaras ES ir norādījuši ekonomisko situāciju un veselības aprūpi.**

Salīdzinot ar 2020. gada rudenī, 2021. gada sākumā gan Latvijas, gan ES dalībvalstu pilsoņi salīdzinoši biežāk kā vienu no divām svarīgākajām problēmām, ar kurām šobrīd saskaras ES, ir norādījuši **veselības aprūpi** (LV +28 PP, no 12% uz 40%; ES27 +16 PP, no 22% uz 38%). Salīdzinājumā ar 2020. gada rudenī, šis rādītājs ir būtiski pieaudzis gan Latvijā, gan ES kopumā.

Salīdzinot ar iepriekšējo periodu, 2021. gada sākumā ES dalībvalstu pilsoņi salīdzinoši retāk kā svarīgāko ES problēmu ir norādījuši imigrāciju (-5 PP, no 23% uz 18%), bezdarbu (-2 PP, no 17% uz 15%), dalībvalstu publisko finanšu stāvokli (-2 PP, no 23% uz 21%), noziedzību (-1 PP, no 6% uz 5%), terorismu (-1 PP, no 7% uz 6%), cenu pieaugumu / inflāciju / dzīves dārdzību (-1 PP, no 10% uz 9%), ES ietekmi pasaulē (-1 PP, no 10% uz 9%) un pensijas (-1 PP, no 4% uz 3%). Visos šajos rādītājos ir vērojams būtisks kritums salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu.

Neskatot veselības aprūpi, Latvijas pilsoņi, salīdzinot ar 2020. gada rudenī, salīdzinoši biežāk kā svarīgāko ES problēmu ir norādījuši ekonomisko situāciju (+16 PP, no 30% uz 46%), ES ietekmi pasaulē (+9 PP, no 8% uz 17%), bezdarbu (+4 PP, no 11% uz 15%), savukārt salīdzinoši retāk – imigrāciju (-18 PP, no 36% uz 18%), terorismu (-7 PP, no 13% uz 6%), dalībvalstu publisko finanšu stāvokli (-7 PP, no 23% uz 16%), noziedzību (-4 PP, no 7% uz 3%). Visos šajos rādītājos ir vērojams būtisks kritums salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu.

Līdzīgi kā 2020. gada rudenī, arī 2021. gada sākumā **vairākums (75%) Latvijas pilsoņu piekrīt apgalvojumam, ka ES ir pietiekami liela vara un pietiekami daudz instrumentu, lai aizstāvētu Eiropas intereses globālajā ekonomikā.** Tendence saglabājas arī ES27 dalībvalstu pilsoņu vidū – arī 2020. gada rudenī lielākā daļa (69%) ES pilsoņu piekrīt apgalvojumam, ka ES ir pietiekami liela vara un pietiekami daudz instrumentu, lai aizstāvētu Eiropas intereses globālajā ekonomikā.

### ***Eiropas Savienības nākotnes prioritātes***

Lūgti izteikt savu attieksmi pret dažādiem ES politikas un darbības aspektiem, līdzīgi kā 2020. gada rudenī, arī 2021. gada sākumā aspekti, kas guvuši visizteiktāko Latvijas pilsoņu atbalstu, ir: **ES pilsoņu tiesības brīvi pārvietoties** (96%), **Eiropas Ekonomikas un monetārā savienība ar vienoto valūtu eiro** (89%), **kopīga aizsardzības un drošības politika visām ES dalībvalstīm** (88%), **kopīga Eiropas tirdzniecības politika** (86%), **ES digitālais vienotais tirgus** (86%), **garantija, ka katrā jaunā ES noslēgtā tirdzniecības nolīgumā tiks iekļauti visaugstākie klimata, vides un darba aizsardzības standarti** (82%), kā arī kopēja **ES dalībvalstu enerģētikas politika** (81%).

Lūgti izteikt savu viedokli par to, kuri no mērķiem būtu jāuzskata par prioritāriem Eiropas zaļajā kursā (vides aizsardzībai un cīņai pret klimata pārmaiņām veltītajā pasākumu kopumā), gan Latvijas, gan ES pilsoņi visizteiktāk atbalsta **ES lauksaimnieku atbalstīšanu, lai viņi saņemtu taisnīgu atlīdzību un varētu apgādāt Eiropas iedzīvotājus ar drošiem pārtikas produktiem par pieņemamu cenu** (LV – +3 PP, no 52% uz 55%, rādītājs nav būtiski mainījies; ES27 – +1 PP, no 38% uz 39%, rādītājs ir būtiski pieaudzis), kam seko **cīņa pret plastmasas atkritumiem un vadošo lomu jautājumā par vienreizlietojamiem plastmasas izstrādājumiem uzņemšanos** (LV – -8 PP, no 58% uz 50%; ES27 – -1 PP, no 49% uz 48%, rādītāji ir būtiski samazinājušies), kā arī **atjaunojamo energoresursu izmantošanas attīstīšana** (LV – +9 PP, no 33% uz 42%, rādītājs ir būtiski pieaudzis; ES27 – 52%, rādītājs nav mainījies). Salīdzinoši lielāks īpatsvars eiropiešu atbalsta arī **aprites ekonomikas veicināšanu** (sistēmu dabas resursu saglabāšanai un atkritumu ierobežošanai) (LV – -1 PP, no 38% uz 37%, rādītājs nav būtiski mainījies; ES27 – +3 PP, no 36% uz 39%, rādītājs ir būtiski pieaudzis).

Salīdzinot ar 2020. gada rudeni, ir **būtiski pieaudzis to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri atbalsta kopīgu ES dalībvalstu enerģētikas politiku** (LV – +5 PP, no 76% uz 81%), kamēr eiropiešu vidū tas nav mainījies (77%).

**Kopīgas ārpolitikas visām 27 Eiropas Savienības dalībvalstīm** atbalstītāju īpatsvars Latvijas pilsoņu vidū nav būtiski mainījies, **savukārt eiropiešu vidū tas ir būtiski pieaudzis** (LV – +1 PP, no 78% uz 79%; ES27 – +2 PP, no 71% uz 73%). **Kopīga aizsardzības un drošības politika visām Eiropas Savienības dalībvalstīm** (LV – +1 PP, no 87% uz 88%, nav būtisku izmaiņu; ES27 – +1 PP, no 77% uz 78%, rādītājs ir būtiski pieaudzis), **kopīga Eiropas tirdzniecības politika** (LV – +2 PP, no 84% uz 86%, nav būtisku izmaiņu; ES27 – +3 PP, no 74% uz 77%, rādītājs ir būtiski pieaudzis), **kopīga Eiropas migrācijas politika** (LV – +4PP, no 57% uz 61%, nav būtisku izmaiņu un ES27 – +2PP, no 71% uz 73%, rādītājs ir būtiski pieaudzis). **ES pilsoņu tiesības brīvi pārvietoties** (LV – +1 PP, no 95% uz 96%, nav būtisku izmaiņu; ES27 – +1 PP, no 84% uz 85%, rādītājs ir būtiski pieaudzis), **tālāku Eiropas Savienības paplašināšanos, nākamajos gados iekļaujot arī citas valstis** (LV – 57%, rādītājs nav mainījies; ES27 – +2 PP, no 44% uz 46%, rādītājs ir būtiski pieaudzis).

Ir būtiski pieaudzis to Latvijas un ES pilsoņu īpatsvars, kuri atbalsta **kopēju Eiropas patvēruma sistēmu** (LV – +5 PP, no 49% uz 54%; ES27 – +2 PP, no 66% uz 68%), kā arī to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri **atbalsta ES ārējo robežu nostiprināšana, izvietojot vairāk Eiropas robežu un krasta apsardzes darbinieku** (LV – +5 PP, no 74% uz 79%), savukārt šādi domājušu ES pilsoņu skaits ir būtiski samazinājies (-2 PP, no 71% uz 69%).

## KOPSAVILKUMS

Teju vairākums jeb **69% Latvijas Republikas pilsoņu ir kopumā apmierināti ar savu dzīvi** (7% ir norādījuši, ka ir ļoti apmierināti, 62% – ka ir diezgan apmierināti). Taču kopš 2020. gada rudens iedzīvotāju apmierinātības līmenis ar dzīvi kopumā ir būtiski samazinājies (-8 PP, no 77% uz 69%).

Lūgti novērtēt situāciju dažādās jomās, **Latvijas pilsoņi, kā kopumā labu, ir novērtējuši personīgo nodarbinātības situāciju (69%), finansiālo situāciju savā māsaimniecībā (78%) un Eiropas ekonomisko situāciju (53%)**. Kā kopumā sliktu, Latvijas pilsoņi ir novērtējuši nodarbinātības situāciju Latvijā (81%), Latvijas ekonomisko situāciju (80%), situāciju Latvijā kopumā (66%) un sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu (66%).

Pēdējā pusgada laikā ir būtiski mainījušās Latvijas pilsoņu prognozes par savu dzīvi kopumā turpmākajos divpadsmit mēnešos: **32% Latvijas pilsoņu domā, ka dzīve kopumā būs labāka** (-1 PP), 18% pilsoņu domā, ka dzīve kopumā būs sliktāka (+12 PP), savukārt 50% pilsoņu domā, ka dzīve kopumā būs tāda pati (-8 PP).

Būtiski pieaudzis to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri uzskata, ka turpmākajos divpadsmit mēnešos situācija šajās jomās pasliktināsies: **42% Latvijas pilsoņu uzskata, ka situācija Latvijā kopumā turpmākajos divpadsmit mēnešos pasliktināsies** (+21 PP kopš 2020. gada rudens), 52% – ekonomiskā situācija Latvijā pasliktināsies (+23 PP), 21% – finansiālā situācija māsaimniecībā pasliktināsies (+14 PP), 48% – nodarbinātības situācija Latvijā pasliktināsies (+23 PP), 17% – personīgā nodarbinātības situācija pasliktināsies (+12 PP) un 31% – ekonomiskā situācija ES pasliktināsies (+12 PP).

**Pēdējā pusgada laikā ir būtiski mainījies Latvijas pilsoņu vērtējums par lietu virzību Latvijā: 64% Latvijas pilsoņu uzskata, ka lietas Latvijā virzās nepareizā virzienā** (+16 PP, no 47% uz 64%), savukārt aptuveni trešā daļa jeb 37% uzskata, ka lietas Latvijā virzās pareizā virzienā.

Kopš 2020. gada rudens ir vērojamas būtiskas izmaiņas Latvijas pilsoņu uzticēšanās līmenī medijiem. Būtiski pieaudzis to Latvijas pilsoņu īpatsvars, kuri uzticas drukātajai preseī (+7 PP, no 48% uz 55%), kā arī **būtiski pieaudzis to iedzīvotāju īpatsvars, kuri neuzticas radio** (+7 PP, no 23% uz 30%), **televīzijai** (+10 PP, no 32% uz 42%), **internetam** (+12 PP, no 46% uz 58%) un **interneta sociālajiem tīkliem** (+23 PP, no 56% uz 79%).

**2020. gada rudenī politiskajām partijām uzticas 7% Latvijas pilsoņu**. 39% Latvijas pilsoņu uzticas tiesai/ Latvijas tiesu sistēmai, 62% uzticas policijai, 72% uzticas armijai, ceturtā daļa jeb 27% uzticas valsts pārvaldei Latvijā, aptuveni puse jeb 48% uzticas reģionālā vai vietēja līmeņa institūcijām, 23% – Latvijas valdībai, piektā daļa jeb 21% uzticas Latvijas Republikas Saeimai, 61% Latvijas pilsoņu uzticas Eiropas Savienībai un 62% – Apvienoto Nāciju Organizācijai.

**Kopumā 53% Latvijas pilsoņu un 46% ES dalībvalstu pilsoņu ir pozitīvs priekšstats par Eiropas Savienību**. Šis rādītājs, salīdzinot ar 2020. gada rudenī, ir būtiski pieaudzis: **Latvijas pilsoņu vidū +10 PP** (no 43% uz 53%), **ES dalībvalstu pilsoņu vidū +6 PP** (no 40% uz 46%).

**Latvijas pilsoņu uzticēšanās ES institūcijām kopš 2020. gada rudens ir būtiski pieaugusi**. 2021. gada sākumā nedaudz vairāk nekā puse jeb 60% Latvijas pilsoņu atzīst, ka uzticas Eiropas Parlamentam (+9 PP), 61% uzticas Eiropas Komisijai (+13 PP), vairākums jeb 71% – uzticas Eiropas Centrālajai bankai (+2 PP) un 52% – Eiropadomei (+8 PP).

**Vissvarīgākās problēmas, ar kurām šobrīd saskaras ES, ir ekonomiskā situācija (LV – 46%, ES27 – 35%) un veselības aprūpe (LV – 40%, ES27 – 38%)**, uzskata gan Latvijas, gan ES dalībvalstu pilsoņi. Šīm problēmām, pēc Latvijas pilsoņu domām, seko **imigrācija (LV – 18%), ES ietekme pasaulē (LV – 17%), dalībvalstu publisko finanšu stāvoklis (LV – 16%), bezdarbs, kā arī vide un klimata pārmaiņas (LV –**

15%). ES pilsoņi svarīguma ziņā secīgi ierindo dalībvalstu publisko finanšu stāvokli (ES27 – 21%), vidi un klimata pārmaiņas (ES27 – 20%), imigrāciju (ES27 – 18%), kā arī bezdarbu (ES27 – 15%).

Kopš 2020. gada rudens ir būtiski mainījies gan Latvijas pilsoņu, gan eiropiešu vērtējums uzticībai ES nākotnē pieņemto lēmumu pareizībai, domājot par ES reaģēšanu uz Covid-19 pandēmiju. **Rudenī 61% Latvijas pilsoņu un 59% eiropiešu norādīja, ka tic, ka ES nākotnē pieņems pareizus lēmumus, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju.** Latvijas pilsoņu vērtējums šajā jautājumā atbilst eiropiešu vērtējumam kopumā. Pēdējā pusgada laikā būtiski samazinājies to Latvijas pilsoņu un eiropiešu īpatsvars, kuri tam tic (attiecīgi -10 PP, no 71% uz 61% un +3 PP, no 62% uz 59%).

**Lūgti paust savu viedokli par Eiropas Savienības lomu Covid-19 vakcīnu pieejamības nodrošināšanai Latvijā, 2021. gada sākumā absolūtais vairākums jeb 81% Latvijas pilsoņu ir norādījuši, ka ES ir svarīga loma šajā procesā,** kamēr eiropiešu vērtējums ir būtiski zemāks – 69% eiropiešu uzskata, ka ES ir svarīga loma, lai nodrošinātu Covid-19 vakcīnu pieejamību valstīs.